obſecrauit:vt nō ſolū videre ſed etiā p̄dican-
tem audire potuiſſet:fide publica ſibi ꝓmit-
tens:vt in eius regno poſſet legē chriſti libe-
re predicare:ꝙ et factū eſt. At ipſe rex videns
ex ea re multos ex ſuis ſacrū baptiſma ſuſce-
pturos timens ne ex hoc pelleret̄ a regno nō
eſt paſſus:vt vir dei ibi ſermonem diuinū ef
funderet:ob quod ipſe ad chriſtianos rediȷ̄t.
¶ Tercia vtilitas que exorta eſt ex predica-
tione ſancti vincentij dicit̄ ſui ipſius glorifi-
catio. Voluit enī deus ipm̄ glorioſum redde
re:nō ſolū in beata vita ſed in hoc mundo tā
in morte ꝙ̄ etiā poſt mortem. Cū enī ex bri-
tania decedere decreuiſſet. A venetenſi vrbe
aſino vt ſolebat vectuſ nocte iter arripuit:p-
genſq; multa milia paſſuū demū luceſcente
die ante portas ciuitatis ſe eſſe dep̄rehendit.
Qua ex re ad ſocios cōuerſus. Redeamꝰ in-
quit fratres in vrbem qꝛ dei voluntas eſt:vt
hoc loco vite noſtre curſus peragat̄. Paucis
poſt diebus occupatus grauiſſimis febribꝫ
fratres ſuos cōuocauit:eiſq; dixit ſe ex hac vi
ta migraturū. Factaq; per eum humili ꝯfeſ-
ſione abſolutioneq; plenaria abſolutus ſm̄
cōceſſionē ſibi factā a martino quinto ſaluta
ria ſacramēta venerabilis ſenex oīa religio-
ſe ſuſcepit. Appropinquāte vero termino vi-
te petiȷ̄t vt legeret̄ paſſio xp̄i:iuxta narratio-
nem quattuor euangeliſtarum. Poſtea vo-
luit audire ſeptem pſalmos penitentiales.
In fine vero totus iocundus et hilaris iun-
ctis eleuatiſq; manibꝫ ac oculis in celū. Fe-
lix illa anima ad dn̄m euolauit. Nonas apri
lis Anno dn̄i milleſimoquadringenteſimo
decimonono. Et quemadmodū dū viueret
multis claruit miraculis.ſic poſt eius mortē
vſq; in hodiernū diē miraculis rutilare non
ceſſat. Hunc calixtꝰ tercius in die et in feſto
ſancti petri cathalogo ſanctorū ꝓ cōſuetudi
ne xp̄iane religionis aſſcripſit. Hūc oīs ec-
cleſia dei merito venerat̄: hūc fideles p̄cipuū
patronum habent:et aduocatū: qui eius p̄ſi
dium implorantibus cum fide et deuotione
liberaliſſime ſubuenit. Cuius meritis depre
cemur chriſtum vt nobis tribuat eternā pa-
cem. Amen.

¶ Sermo ſexageſimus de corona beati pe-
tri martyris ordinis predicatoꝝ.

Coronabitur qui
legitime certauerit. Doctoris gē-
tium verba ſunt iſta originaliter
ij.ad Thimo.ij.ca. Nullus formidare debet
inire quodcūq; prelium ꝓ chriſti amore:qui
et opem ferre pugnantibꝫ eſt paratus:et victo
ribus coronam largitur. Hinc Jacobꝫ.i.ca.
ait. Beatus vir qui ſuffert tentationē:quoni
am cum ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite
quā repromiſit deus diligentibꝫ ſe. Et pau-
lus de ſe dicebat.ij.ad thimo.v.ca. Bonum
certamen certaui:curſum cōſummaui: fidem
ſeruaui. In reliquo repoſita mihi corona iu-
ſticie quā reddet mihi dominus in illa die iu
ſtus iudex. Propterea glorioſus petrꝰ mar-
tyr audacter cū hoſtibus anime ꝯgreſſus eſt
quem dominus gloria et honore coronauit.
Cum aūt hodierna die ſit feſtū eius ad eius
laudes enarrandas inuigilare debemus:de
quo locuturi ad coronā ſue victorie vertemꝰ
ſermonē. De qua tria myſteria proponimus
cōtemplanda.
¶ Primū dicitur cōditionis.
¶ Secundū multiplicationis.
¶ Terciū oſtenſionis.

¶ De corona beati petri martyris longe pre
cioſior fuit ꝙ̄ quorumcūq; imperatoꝝ et re-
gum et de ipſa aureola.

¶ Capitulū.i.

Primū myſteriū cōtemplandū de coro-
na beati petri martyris dicitur cōditio
nis. Nō enim fuit talis quales cōſueuerunt
deferre hi qui in bellis temporalibus victo-
res euaſerūt:de quibus mentionē facit Pli-
nius in li.xvi. de naturali hiſtoria. Dicit enī
ꝙ antiquitus nulla niſi deo dabat̄ geſtanda
corona:additq; primū omniū liberū patrem
ſuo capiti coronā ex hedera impoſuiſſe. Ro-
mani autē vt etiam atteſtatur Aulusgelius li
bro quinto noctiū acticarum. Dabant coro-
nam triumphalē:obſidionalez ciuicā:mura-
lem caſtrenſem ⁊ naualem. Triumphales co
rone erāt auree:que ob honorē triumphi mit
tebant̄ imperatoribus:hec antiquituſ ex lau
ro vel mirto erant. Sed creſcente potētia ro
manorū ex auro facte ſunt. Obſidionalis co
rona erat quā liberati ab obſidione dabant
duci qui ipſos liberauit. Et talis erat grami
nea ex eo facta gramine quod eo loco genera
tum eſſet intra quem clauſi eſſent obſeſſi Co
rona ciuica dicebatur. vt etiā Valerius ſcri-
bit rubrica de iure triumphādi:quā ciuis ci-
ui a quo fuerat ſeruatus in p̄lio in teſtem vi-
te ſalutiſq; ſue dabat. Et talis ex quercu erat
quoniā cibus victuſq; antiquiſſimꝰ ex quer
cu fuerat. Hac corona ciuica. L.gelius vir
cenſorius in ſenatu Ciceronē cōſulem dona
ri a republica cenſuit eo ꝙ eius opera fuiſſet
atrociſſima illa cōiuratio catiline detecta et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vindicata. Muralis corona erat aurea que
donabatur ab imperatore qui primo ſcande
bant muros hoſtium. Caſtrenſis corona e-
rat aurea. hanc im̄pator illi donabat qui pri-
mus caſtra hoſtium intrabat. Naualis ſimi
liter aurea erat. roſtris nauiū inſignita: qua
donari cōſueuerat qui primus in nauali pre-
lio armatus in nauē hoſtiū tranſiliȷſſet. Ce
pitqꝫ in bellis piraticis eam dante pompeio
magno. Erat etiam corona oualis. et poſtea
oleagina que et ſupradicte cū incredibili glo
ria portabant̄. Sed corona beati petri mar-
tyris omnes illas incōparabiliter excedit q̄
nil aliud eſt niſi premiū illud eterne beatitu-
dinis quod adeptus eſt poſt curſum p̄ſentis
vite. In quo aſſecutus eſt aureolā cum virgi
bus: martyribꝰ ⁊ predicatoribꝰ. Sed vt iſta
melius intelligant̄: de ip̄a aureola tria ſunt
cōſideranda.

Primū quid eſt aureola.

Scōm a quibꝰ differt aureola.

Terciū quibꝰ debet̄ aureola.

Ad primū reſpondetur ex dictis in com-
pendio theologie libro. vij. Ex aureola ē mē-
tis ſpeciale gaudium: veniens ex opere p̄cel-
lenti et priuilegiato. Vbi ſciendū ꝙ ſicut ex
gaudio eſſentialis premij quod eſt aurea re-
dundat in corpore beatorum quidā decor q̄
eſt in gloria corporis. Sic aureola licet prin
cipaliter ſit in mēte: per quandā tamē redun
dantiam fulget in carne. Ne ꝓpter hoc decor
cicatricū qui in martyrū corporibus appare
bit poteſt dici aureola: qui martyres aliqui
cicatrices nō habebunt: vtpote qui ſunt ſub-
merſi in aq̄s: vel cōſumpti famis inedia: vel
ſqualore carceris interempti tamē iſti aureo
lam habebunt. Secundū cōſiderandū a
quibus differt aureola Et reſpondetur ꝙ ab
aurea et a palma. Aurea enī eſt premiū ſub-
ſtantiale quod metaphorice dicit̄ corona: tū
ex parte meriti: quia nō reſpondet generi ope
ris: ſed radici charitatis: cum ex parte premij
per quod fit anima ꝑticeps diuinitatis. Pal
ma eſt premiū accidentale: qđ nec radici cha-
ritatis nec generi operis debetur: ſed tm̄ vo-
luntati. Tale premiū habuit ſanctus marti
nus: eo ꝙ martyriū deſiderauit: licet opꝰ nō
fuerit ſubſecutū. Vnde cantat̄ de ip̄o. Quē
et ſi gladius perſecutoris nō abſtulit: tamen
palmam martyrij non amiſit. Aureola vero
eſt premiū accidētale quod reſpōdet operi ex
cellenti et priuilegiato. ſ. martyrio virginita
ti et predicationi. Terciū cōſiderandū qui
bus debetur aureola: etiam prediximus ꝙ
tribus generibus perſonarum et hoc tripli-
ci ratione.

Primo excellentis operationis.

Scdō rōne excellentis ſuperatōis.

Tercio rōe excellentis cōformationis.

Primo debet̄ aureola aliquibꝰ rōne excellen
tis opatōis. qꝛ in virginibꝰ martyribꝰ ⁊ p̄di-
catoribꝰ inueniunt̄ tria excellentiſſima opa
triū potentiarū aīe. Excellētiſſimū eni opus
rōnalis eſt predicatio veritatis. Excellentiſ-
ſimū opus cōcupiſcibilis eſt obſeruatio vir
ginitatis. Excellentiſſimū autē opus iraſci-
bilis eſt tolerantia mortis. Secundo debet̄
aureola virginibus predicatoribus et mar-
tyribus: rōne excellentis ſuperatiōis. Ipi nā
qꝫ ſuperant magnifice hoſtes anime. ſ. carnē
mundū et demonia. Nam martyres vincūt
mundū: virgines carnē: predicatores diabo
lum. In martyribus ergo eſt ꝑfectiſſima vi-
ctoria de impugnatōe exteriori. Et hec ꝑfe-
ctio victorie cōſideratur ex duobus. Primo
ex magnitudine paſſionis: quia inter omnes
paſſiones illatas exterius mors eſt omnibꝰ
principalior. Secundo ex cauſa pugne que
ip̄e chriſtus eſt. martyrē enim nō facit pena:
ſed cauſa. i. mors ſuſcepta ꝓpter xp̄m. Mar-
tyrio nāqꝫ nō debetur premiū ſc̄m hoc ꝙ ab
exteriori infligitur. ſed ꝓpter hoc ꝙ ꝓ chriſti
nomine voluntarie ſuſcipitur: quia non me
remur niſi per ea que ſunt in nobis: et nō per
ea que extra nos. ſicut nec demeremur niſi ꝑ
ea que ſunt intra nos. quanto autē id quod
quis ſuſtinet voluntarie difficilius eſt id vo
luntati ſuſtinere. tanto voluntas que ꝓ chri
ſto illud ſuſtinet oſtenditur in chriſto magis
firma: et ideo excellentius ei premiū debetur
Virgines inſuper ſingularē victoriā de car
ne obtinent: q̄uis autē et vidue pugnant cō-
tra carnem perfectius tamē virgines trium-
phant: qꝛ nobiliſſimū victorie genus eſt nū-
q̄ hoſti ceſſiſſe. Predicatores adhuc verita-
tis: diabolū ſublimiter impugnāt quē nō ſo
lum a ſe ſed etiā ab alijs eyciunt. Nec eſt di-
cendū vt quidam volebant ꝙ aureola predi
catorum debeatur prelatis tantummō: qui-
bus cōpetit ex officio predicare: ſed quibuſ-
cunqꝫ qui exercent licite actum iſtum. Prela
tis autē nō debet̄ hec aureola q̄uis habeant
officiū predicandi niſi actu predicent. qꝛ au
reola nō debetur habitui ſed actui.

Tercio debetur aureola virginibus predi-
catoribus et martyribus ratione excellentis
cōformationis. hi equidem nobiliſſime con
formant̄ chriſto qui fuit virgo et virginitatē

illibatam ſeruauit. fuit martyr in ſua paſſio-
ne acerbiſſima. fuit predicator et veritatem
mundo manifeſtauit.

¶ Ex beatus petrus triplici aureola coronat̄
ex eo ꝙ fuit virgo: p̄dicator et martyr.

¶ Capitulũ .ij.

SEcundũ myſteriũ cõtemplandũ de co-
rona beati petri martyris dicitur mul-
tiplicationis. Sibi nãq; nõ vna aureola ſed
oẽs tres ſimul debent̄.
¶ Prima ſcꝫ ꝓpter virginitatẽ.
¶ Scđa ꝓpter predicationẽ.
¶ Tercia ꝓpter martyriũ.
¶ Prima aureola debet̄ ſancto petro marty-
ri ꝓpter virginitateꝫ. Fuit equidẽ corpore ac
volũtate virgo mundiſſimus. de quo ſic ait
Innocentiꝰ papa in littera canonizatõis eiꝰ
Virginitatẽ mentis et corporis ſemꝑ illiba-
tam ſeruauit: nec alicuius mortalis criminiſ
vnq̃ꝫ ſenſit cõtagium: ſicut ſuoꝝ cõfeſſorum
fidei teſtimonio eſt ꝓbatum. Et hymno ſui
officij ſic de eo canit̄. Petrus flos pulcritu-
dinis et virtutũ ſacrariũ: nullũ mortalis cri-
minis ſenſit vnq̃ꝫ cõtagium. Quare autẽ ſic
munde vixit. Ratio eſt. Ex pte dei auxilium
gratie ſue illi porrigentis: et ex pte ipſius ꝙ
in ſe fuit facientis. Nam vt dicit p̄fatus In-
nocentius papa. Carnẽ ſuam aſſidua cibi et
potus parcitate reſtrinxit: ne vero ꝑ ocij deſi-
diam hoſtilibꝫ pateret inſidijs. in iuſtificatio-
nibus dñi exercebat̄ aſſidue vt eo circa licita
totaliter occupato: locũ in ipo illicita nõ ha-
berent: et a ſpiritualibꝫ nequitijs tutus eſſet:
Nocturna quidẽ ſilentia humane deputata
quieti: poſt dormitionẽ breuẽ decurrebat in
ſtudijs lectionũ: ⁊ ſomni tp̄s vigilijs occupa-
bat. Dies aũt impendebat comodis aĩarum
vel ſedulis imminendo p̄dicationibꝫ: vel cõ-
feſſionũ audientie inſiſtendo: aut hereticoꝝ
dogma peſtiferũ validis rõnibus cõfutando
¶ Scđa aureola debet̄ ſancto petro marty-
ri ꝓpter predicationẽ. Nam p̄dicauit cõſtan-
ter fideꝫ xp̄i: quã ſuo tp̄e heretici validiſſime
impugnabant. Ad predicandũ autẽ videt̄ a
deo fuiſſe miſericorditer electus: tum quia ex
parentibus hereticis ortus: illoꝝ labe nõ fu-
it pollutus. tum qꝛ ordinẽ predicatoꝝ ꝓfeſ-
ſus eſt. tum etiã qꝛ hereticos multos reduxit
ad lumen veritatis. Natus eñi in ciuitate ve-
ronenſi parentes ſuos hereticos et infideles
habuit. Cum aũt adhuc ſeptẽ eſſet annorũ: ⁊
a ſcholis rediret a patruo qui hereſim ſapie-
bat: quidnã in ſcholis didicerat interrogat̄:
Qui rñdit ſe didiciſſe. Credo ĩ deũ pa. o. cre.
ce. et terre. Et ille. Noli dicere creatorẽ celi et
terre: cũ ipe viſibiliũ creator nõ fuerit. At pe-
trus cõtrariũ affirmabat et cũ veritate cõfun-
debat illũ: ita vt ei rñdere neſciret. Tandem
cum adultus factus eſſet: ordinẽ predicatoꝝ
intrauit. Hinc Innocen. papa inqt. Gaude-
at inſignis ordo p̄dicatoꝝ: ꝙ ex eo ꝓdqt ſtel-
la micans. Iſte eſt arcus poſitus in nubibus
qui eſt ſignũ federis fidei catholice et ſuble-
uatione ſancte matris ecc̃ie. Et iterũ idẽ põti-
fex dic̄ de eo. Ingreſſus ordinẽ p̄dicatoꝝ fra-
trũ cõuerſatione cõſpicuꝰ: ſpectabilis fama.
opinione mirabilis: deuotõe gratꝰ: humili-
tate lenis: obediẽtia placidꝰ: benignitate ſua-
uis: pietate cõpatiens: patiẽtia cõſtans: cha-
ritate p̄ſtabilis: et in cunctis morũ maturita-
te fuit ꝯpoſitus. Fuit aũt in ipo predicatoꝝ
ordine. xxx. annoruꝫ ſpacio. fultus catherua
virtutũ. Et p̄dicans euangeliũ xp̄i velut fi-
dei pugil egregius: hereticoꝝ dogma peſtife-
rũ in vita ſua plurimũ eradicauit: poſt mortẽ
tñ ſuã eius meritis ⁊ coruſcantibꝫ miraculis
fuit adeo extirpatũ: vt plurimi ſuo errore re-
licto ad gremiũ eccleſie ꝯuolarent. Ita vt ci-
uitas mediolani et comitatꝰ eius vbi tot cõ-
uenticula hereticoꝝ reſidebãt. adeo ſic pur-
gata vt alijs expulſis ⁊ alijs ad fidẽ cõuerſis
nullꝰ ibi fuerit auſus de cetero apparere. Plu-
res etiã de eis maximi et famoſi ordinẽ p̄di-
catoꝝ intrarũt. ¶ Tercia aureola debet̄ ſc̄tõ
petro martyri ꝓpter martyriũ. Nam vt inqt
Innocen. papa. Pro defenſione fidei et obe-
diẽtia romane ecc̃ie: vir ille venerabilis acer-
rimam mortẽ tulit. Factus nanq; inquiſitor
heretice prauitatis: iniunctũ ſibi officiũ dili-
genter exercens: hereticos vbiq; ꝑquirebat
nullã eis requiẽ tribuẽs: ſed mirabiliter oẽs
cõfundens patenter expellens: ſapienter cõ-
uincens: ita vt nõ poſſent reſiſtere ſapientie ⁊
ſpiritui qui per eum loquebatur. Que vidẽ-
tes heretici de ipſius morte tractare ceperũt.
Cum ergo de ciuitate cumana: vbi fratrum
ſui ordinis ibi morantiũ prior erat: mediola-
num pergeret: pro exequenda inquiſitione
cõtra hereticos ſibi ab apoſtolica fide cõmiſ-
ſa. Quidam de ipſorum hereticorũ credenti-
bus prece illorum inductus et precio: in euꝫ
iter ſalutaris propoſiti ꝑſequenteꝫ funeſtus
inſilijt in agnuꝫ: vtiq; lupus ferus in mitem
in pium impius. furibundus in manſuetũ:
in modeſtum effrenis: ꝓfanus in ſanctũ pre-
ſumit inſultum: exercet conatum: mortẽ in-
tentat. Sacruꝫ autẽ illius caput gladio cru-
deliter impetens: diris in ipſum impreſſis
vulneribus. Et ſatiato ſanguine iuſti enſe

venerandū illum nō diuertentē ab hoſte: ſed exhibentē ſe protinus hoſtiã: et ceſoris ſuſtinentē in patiētia truces ictus dimiſit ſpiritu petente ſupna in ipo loco paſſionis occiſum Ille nō querula voce murmurãs: ſufferens oīa patiēter: ſuū dn̄o cōmendabat ſpm̄ dicēs In manus tuas dn̄e cōmendo ſpiritū meū. Simboluz etiã incepit dicere fidei: cuiꝰ nec in hoc articulo deſijt eſſe preco prout ipe nephandus occiſor Et quidã frater dn̄icus eiꝰ ſocius q̄ ab ipo lictore ꝑcuſſus: dieb⁊ aliquibus vixit poſtea retulerūt. ſed cū adhuc martyr dn̄i palpitaret: cultellū lictor crudelis arripuit et ꝑ latera eius transfixit. Fuit aūt eiꝰ paſſio veneranda ſilis dn̄ice paſſioni. Xp̄us enī paſſus ē ꝓ veritate quã p̄dicabat. Petrꝰ ꝓ veritate fidei quã defendebat. Xp̄s paſſus eſt ab infideli populo iudeoꝝ. petrus ab infideli turba hereticoꝝ. Et xp̄s in paſcali tp̄e crucifixus. petrus eodē tp̄e martyriū patit̄. Xp̄s cū pateret̄: in manus tuas dn̄e ꝯmendo ſpiritū meuz dicebat. petrus dum occideret̄ eadē verba clamabat. Xp̄s ꝓ triginta denarijs fuit traditus vt crucifigeret̄. petrus ꝓ libris quadraginta fuit venditus.

¶ De miraculis q̄bus claruit beatus petrus martyr in vita. in morte. ⁊ poſt mortē. in quibus cognoſcere poſſumꝰ ꝙ magna ſunt eiꝰ merita apud deū. ¶ Capitulū. iij.

Terciū myſteriū cōtemplandū de corona beati petri martyris dicit̄ oſtenſionis. Oſtendit nãq̄ deus merita ⁊ gloriã ipiꝰ ꝑ miracula et ſigna: in quib⁊ eū clarū fecit. Et hoc tripliciter.

¶ Primo in vita.

¶ Secūdo in morte.

¶ Tercio poſt mortem.

¶ Primo deus fecit clarū ſignis ⁊ miraculis beatū petrū in vita. Ex q̄bus aliqua enarremus. Cū apud mediolanū quendã hereticum a fidelib⁊ captū: beatus petrus examinaret. Et multi ep̄i et religioſi et maxima multitudo ppl'i ibi cōueniſſet. et dies tã ex p̄dicatione q̄ꝫ ex illa examinatōe in longū protracta fuiſſet: et maximus eſtus cunctos affligeret. Dixit hereticus ille corã oīb⁊. O petre peruerſe et ſi tu es ita ſanctus: ſicut hic ſtultꝰ populus te affirmat. Cur eum eſtu affligi ꝑmittis: et nō rogas deū vt nubem aliquã interponat. ne affligatur iſta tanta multitudo. Ad quē beatus petrus reſpondit. Si vis ꝓmittere te abnegaturū hereſim tuã: et fidē catholicaz recepturū. rogo dn̄m et faciet quod dixiſti. Tunc fautores hereticoꝝ cōclamantes dicebant. ꝓmitte promitte. Credebãt enī ꝙ fieri nō poſſet. Quod beatus petrus corã omnibus ſe facturum ſpopondit: et maxime cū nulla nubecula etiã minima appareret in aere. Catholici autē ſuꝑ obligatōne beati petri cōtriſtari ceperūt. timētes ne fides catholica ex hoc cōfuſionē pateret̄. Cum ergo hereticus obligari ſe nollet. Beatus petrus cū fiducia magna dixit. Ad hoc ꝙ verus deus viſibiliū et inuiſibiliū creator monſtretur. et ad cōſolationē fideliū: et cōfuſionē hereticoꝝ. Rogo dominū vt aliqua nubecula aſcendat et ſe inter ſolē et populū interponat. Quo premiſſo crucis ſignaculo factū fuit per magnã horam in modū papilionis populū nubecula ꝓtegente. Cōtractus quidã noīe aſſerbus cum per quinq̄ꝫ annos ſic manſiſſet: vt ꝑ terram in ſextario traheretur: mediolanū ad beatum petrū ductus fuit. Quē cum beatꝰ petrus ſignaſſet. cōtinuo ſanatus ſurrexit. Cuiuſdam nobilis filiū p̄ nimio et horribili totius gule tumore: nec loqui nec ſpirare valentem: leuatis ad dominū manibus et crucis in eo facto ſignaculo: illoq̄ꝫ accipiente ipius cappam et in infirmo ſupponente loco ſanauit. Cuidam etiã iuueni muto immiſſo digito in os eiꝰ: ſuecq̄ꝫ lingue ſoluto ligamine beneficium loquele cōceſſit. Ceſene in platea ciuitatis quidã nobiles iuuenes quoꝝ domꝰ erat contigua palatio dn̄i cum eſſent heretici iaciebãt lapillos ꝯtra ſanctū p̄dicantē. Quorum malignitatē ſepius increpans nihil ꝓfecit. Tandē publice illi domui maledixit: que ſtatim corruit et q̄ꝫplures interfecit ex illis. deinceps domus predicta nūq̄ꝫ reparari potuit etiam vſq̄ꝫ in p̄ſentem diem. ¶ Secūdo deus fecit clarum beatū petrū martyrem in morte. nam lampades ad ſepulcrū eius pendentes pluries per ſeipas abſq̄ꝫ omni humano ſtudio et miniſterio diuinitus ſunt accenſe. Apud florentiã in monaſterio de ripolis. ſanctimonialis quedã in oratione poſita ea die qua beatus petrus mortē ſuſtinuit. vidit beatam virginem in excelſo throno in gloria reſidere: et duos fratres de ordine p̄dicatoꝝ in celum aſcendere: et hinc inde iuxta eã collocatos eſſe. Et cum inquireret: qui nã eſſent audiuit vocem dicentē ſibi. Hic eſt frater petrus qui in ꝯſpectu dn̄i tanq̄ꝫ fumus aromatum glorioſus aſcendit. Repertūq̄ꝫ ꝓ certo eſt ꝙ eadem die mortem ſubijt: qua dicta ſanctimonialis viſionem vidit. Unde cum graui ⁊ longa infirmitate laboraret ad rogandū beatum petrū tota deuotione ſe cōtulit: et ſanitatē integrã mox recepit. Suꝑ locū inſuꝑ paſſionis ſancti petri ſepe luminaria de celo

168

deſcendentia ⁊ ad celū aſcendentia: plures re-
ligioſi viſibiliter aſpexerūt. inter q̄ lumina-
ria duos frēs in habitu p̄dicatorū ſe vidiſſe
teſtati ſunt. Idropica quedā ad locū paſſio-
nis illius ꝑueniēs: fuſa ibi orōe ſanitatē in-
tegrā mox recepit. Quidā puer ex caſu gra-
uiſſimo ſic oppreſſus: vt motu et ſenſu penitꝰ
deſtitutus tanq̄ mortuus defleret̄: mox ap-
poſita de terra: ſuo pectori ſacro eiuſdē mar-
tyris cruore contacta incolumis exſurrexit.
Quidā etiā cuius carnē cancer edax ſedula
corroſione vorabat linitis hmōi terra vul-
neribus eſt curatus. Alij adhuc diuerſis in-
firmitatibꝫ occupati qui ſepulcrū in vehicu-
lis et alijs ſuſtentaculis adierūt plenā inco-
lumitatē receperūt. Cū autē ſummus ponti
fex Innocentius quartꝰ beatū petrū ſancto
rū martyrū cathalago inſcripſiſſet. Fratres
apud mediolanū ad capitulū cōuenerūt. vo-
lentes eius corpus ad altiorē locū tranſferre:
cum pluſq̄ ꝑ annū ſub terra iacuiſſet: ita ſa-
num et integrū ac ſine alicuius exalatione
fetoris repertū eſt: ac ſi eadē die fuiſſ; ſepultū.
Fratres ergo ſuꝑ magnū pulpitū iuxta pla
team corpus eius cū magna reuerētia dedu-
xerunt: et ibidē ſic ſanū et integrū oī populo
eſt oſtenſum. ¶ Tercio deus fecit clarū mira
culis beatū petrū martyrē poſt mortē. Qui-
dam iuuenis de ciuitate cumana cū de pan-
no tunice ſancti petri haberet: et quidā hereti
cus eidē deridendo diceret. vt ſi ſanctū eum
credebat in ignē pannū ipm ꝓiceret: et ſi cō
buri nō cōtingeret abſq̄ dubio ſanctus eſſet:
et ipe ſue fidei adhereret. Mox ſuꝑ carbones
accenſos pannū ꝓiecit: ſed ab ipo igne altius
reſiliuit. deinde ꝑ ſe ſuꝑ carbones rediēs ipos
ardentes penitus extinxit: qđ vidēs hereticꝰ
ad viā veritatis redijt. Apud florentiā iuue-
nis heretica prauitate corruptus: cū in eccle-
ſia fratrū de florentia: cū quibuſdā alijs iuue
nibus ante quandā tabulā vbi erat depictū
martyriū ſancti petri ſtaret videns ibi licto-
rem percutientē: ipe dixit. vtinā ego ibi fuiſ-
ſem: quia validius ꝑcuſſiſſem: quo dicto ſta-
tim mutus effectus eſt. Cunq̄ ſocij require-
rent quid haberet: et ipe eis nihil reſpondere
poſſet: eum domū reducere voluerunt. Sed
cum in via eccleſiā ſancti michaelis vidiſſet
elapſus de manibus ſocioꝝ eccleſiā intrauit
et flectens genua corde ſanctū petrū rogauit
vt ſibi ꝑceret: voto ſicut potuit ſe obligās ꝙ
ſi liberaret̄ peccata ſua cōfiteret̄: et omnē he-
reſim abnegaret. Tunc ſubito loquelā recu-
perauit: et veniens ad domū fratrū et abne-
gata hereſi peccata ſua cōfeſſus eſt: data licen
tia cōfeſſori ꝙ hoc populo predicaret. Ipſe
quoq̄ in publica predicatōe ſurgens coram
omni multitudine hec cōfeſſus eſt. Mulier
quedā in flandria cum iam tres filios mor-
tuos peperiſſet: atq̄ ex hoc viro cōtemptibi-
lis redderet̄: rogauit ſanctū petruz vt ſibi au
xilium ferret. Cum ergo quartū filium pepe
riſſet mortuus eſt repertus: quē mater accipi
ens ad rogandū ſanctuz petrū totam ſe cōtu
lit: vix orationē cōpleuerat et puerulus viuꝰ
apparuit. Cum ergo ad baptiſmuz portatus
fuiſſet: et vt iohannes vocaret̄ eſſet diffinitū
Sacerdos cum eius nomen dicere deberet:
dixit petrus. quod nomē ſemꝑ retinuit. Fra
ter iohannes polonus cum apud bononiaz
quartana laboraret: ⁊ in feſto beati petri mar
tyris ſermonē ad cleruz facere deberet: acceſ
ſionem eadē nocte iuxta curſum naturalē ex
pectans timere valde cepit: ne in iniuncto ſi-
bi ſermone deficeret: ad ſancti petri ergo con
uerſus ſuffragia ad altare ipſius cum deuo-
tione acceſſit: orans vt eius ꝑcibus iuuaret̄:
cuius debebat gloriā p̄dicare: ſicq̄ factuz eſt
ꝙ illa nocte penitus febris ceſſauit. Multos
liberauit a ſpiritibꝫ immūdis a quibus erāt
vexati. Scholaris quidā cum pergeret ad
montē peſſulanū ex quodam ſaltu adeo fuit
ruptus in inguine: vt dolore nimio vexaret̄:
et incedere nō valeret. hic aliqñ audiens p̄di
cari ꝙ quedā mulier terrā ſanguine beati pe-
tri reſperſum ſuꝑ cancri corroſionē ponens
fuerat liberata: dixit. Dñe deꝰ de terra illa nō
habeo. ſed q̄ illi terre meritis beati petri tan-
tam dediſti virtutē potes et iſti dare. Accipi
ens ergo de terra cum ſigno crucis et in ve-
neratione martyris loco ſuppoſuit et ſtatim
curatus fuit. In ciuitate cōpoſtella fuit qui-
dam vir benedictus nomine: qui tybias in-
flatas habebat in modū vtriuz: ventrē tumē
tem inſtar pregnantis: faciē pre nimio tumo
re horribilē: totūq̄ corpus inflatū: ita vt nō
homo ſed monſtrum aliquod videret̄. Hic
cum a quadā matrona ſuper baculum ſe ſu-
ſtentans elemoſynā petijſſet. Illa reſpondit.
magis foſſa q̄ elemoſyna indiges: ſed meo
cōſilio acquieſce: et ad domum fratrū predi-
catoruz pergens: beati petri martyris patro
cinium quere. Ille cuz mane ad domum fra
trum veniſſet: et oſtium eccleſie clauſum eſſet
ſecus portam ſe poſuit et dormiuit. Et ecce
quidam vir reuerendus in habitu predica-
torum ei apparuit et cappa ipm cooperiens:
in eccleſiā introduxit. Ille autē euigilans et
intus in eccleſia ſe reperit et perfecte ſe ſana
tū inuenit. Qui multis admirationē intulit

et ſtuporē: cum videret hoīem pene mortuũ:
tā ſubito liberatũ. Nauis quedā dum in me
dio mariſ pene naufragiũ pateretur: ſeua flu
ctuum inundatōe quaſſata: oēſq; naute cali-
gine noctis tenerent͛ vniuerſi multoꝝ ſctōꝝ
ſuffragia poſtulabāt. Quidā vero natione ia
nuenſis facto ſilētio. Audiſtis inq̄t o fratres
qualiter quidā de ordine ꝑdicatoꝝ noīe fra-
ter petrus: nuꝑ ob defenſionē fidei catholice
ab hereticis ſit interfectꝰ ꝑ cuius merita deꝰ
multa miracula facit. Nunc ḡ deuote eiꝰ pa-
trociniũ imploremꝰ: q2 ſpero ꝙ liberabimur
Aſſentiũt vniuerſi inuocātes in ſuũ auxiliũ
beatũ petrũ. Mox antenna nauis cereis ac-
cenſa tota cōſpicit͛. Et reſpicientes viderũt
quendā in habitu ꝑdicatoꝝ ſuꝑ velũ ſtantē:
ſtatimq; mare quieuit: et tranq̄llitas magna
fuit. Cũ ergo ꝑdicti naute ianuā incolumes
aduenisſent ad domũ fratrũ ꝑdicatoꝝ vene-
runt: et deo et beato petro gratias referentes
eiſdē fratrib; totius miraculi ſeriem narraue
runt. In ꝓuincia francie ciuitate ſenonenſi
puella quedā cũ in aq̄ raptim tranſeundo ce
cidiſſet: et ꝑ magnũ ſpaciũ tp̄is ſtetiſſet tandē
de flumie mortua ē extracta. mortis autē eiꝰ
erāt q̄ttuor argumēta. ſ. magnũ ſpaciũ tp̄is:
et rigiditaſ corꝑis 7 frigiditas: 7 nigredo. de
lata ē: ḡ a quibuſdā ad eccleſiā fratrũ: q̄ cũ eā
ſancto petro deuote ac fideliter ꝯmendaſſent
cōtinuo vite eſt reddita et ſaluti. Sunt 7 alia
innumera vt ſic dicā: btīꝰ glorioſiſſimi ſan
cti miracula: q̄ nos breuitatis cauſa ꝑtranſi-
mus. Oſtendũt aũt illa cere imagines et alia
ſanitatũ ſigna: que in capelliſ ad honorē ipiꝰ
cōſtructis vbiq; locoꝝ cernunt͛. Quare illũ
pie veneremur: ſperātes ſuo patrocinio libe-
rari ab imminentib; malis et tandē dei gra-
tiam obtinere. Quā nobis cōcedat Jeſus fi
lius dei: qui eſt benedictus in ſecula ſeculo-
rum. Amen.

¶ Sermo ſexageſimuſ ꝑrimꝰ de ſctō ambro
ſio doctore ſancte ecc̄ie Ep̄o mediolanenſi.

SAnctum fecit illũ

Scribunt͛ hec verba ad laudē bea
tiſſimi Ambroſij aſſumpta origi-
naliter Ecc̄i. xlv. ca. Summi dei ſapientia
ineffabilis eccleſiā ſuā varietate ſanctoꝝ vo-
luit decorare. In qua alios cōſtituit ꝓphetas
alios ap̄l'os: alios ꝑdicatores et doctores: a-
lios euangeliſtas: oībus aũt ſc̄m ſui ſtatus cō
decentiā: grē ſue dona diſtribuit. Nā ꝓphetis
dedit lumē futura ꝓuidendi. Ap̄l'is lingua-
rũ et ſcīe et vſum. Euāgeliſtis auctoritatem
ſcribendi. Et ipis doctorib; ſplendorē ſpūa-
lis doctrine. Vt aũt eſſent receptacula mun-
da. q2 vt ſcribit͛ ſapie. i. c. In maliuolā aiam
nō introibit ſapīa nec habitabit in corꝑe ſub
dito peccatis. Copioſa illis munera grē ſue
cōceſſit. Fuerũt quidē ipi nō ſolũ in reb; di-
uinis eruditiſſimi: ſed etiā oī ſanctitate ꝑfe-
cti et ceteris obmiſſis: ad ambroſiũ mētis o-
culos reuoluamꝰ: q̄ ob merita ſanctitatis et
admirabilē ꝑrogatiuā virtutũ. in celis gau-
det cũ xp̄o. Et in terris a cunctis fidelibus
colit͛ et venerat͛. Idcirco in p̄nti ſermone lau
des ꝓmere cupientes: ſub titulo de illius ſan
ctitate dicemus: de qua tria myſteria ꝓponi-
mus cōtemplanda.

¶ Primũ dr̄ digne aſſimilationis.

¶ Scd̄m virtuoſe ꝑfectionis.

¶ Terciũ lucide manifeſtationis.

¶ Ex ſanctitas beati ambroſij aſſimilat͛ ſan-
ctitati quinq; ꝑſonarũ digniſſimarũ veteris
teſtamenti. ¶ Capitulũ. i.

PRimũ myſteriũ cōtemplandũ de ſan-
ctitate btī ambroſij dr̄ digne aſſimilatō
nis. Aſſimilat͛ nāq; ſanctitati quinq; ꝑſona
rum digniſſimarũ veteris teſtamēti.

¶ Primo ſanctitati abel in virginitate.

¶ Scdo ſanctitati abrae in fidei ſinceritate.

¶ Tercio ſanctitati moiſi in pietate.

¶ Quarto ſcītati helie in victus parcitate.

¶ Quinto ſanctitati dauid in hũilitate.

¶ Primo ſanctitas beati ambroſij aſſimilat͛
ſcītate abel ī virginitate. Fuit quidē abel vir
go puriſſimꝰ. vt refert Augꝰ. ī li. i. de mirabi
libus ſacre ſcripture. Erat eī ſc̄m ꝯputationē
methodij: q̄n occidit eũ caym annoꝝ. xl. Nā
vt ipē ait caym natꝰ eſt anno trigeſimo ade
cũ ſorore ſua calmana: et poſt annos. xxx. ali
os natꝰ eſt abel cũ delbora ſorore ſua. Cente
ſimo vero anno ade interfectꝰ eſt abel. Vtrũ
aũt ſi longiori tp̄e vixiſſet ꝯtraxiſſet matrimo
niũ. Augꝰ. in ꝑdicto li. videt͛ opinari ꝙ ſic.
vt impleret ꝑceptũ dn̄i q̄ dixerat. Creſcite et
multiplicamini. niſi deꝰ ſecũ diſpēſaſſet. Sz
nobis eſſe ſatis debet: q2 cũ virginitate inno
centiā ſuā obtulit deo. Sic et beatus ambro
ſius in virginitate ꝑpetua deo ſeruiuit. Nā
vt Hiero. teſtat͛. Ambroſius ipſe de ſe dixit.
Virginitatē nō ſolũ efferimus: ſed cuſtodi-
mus. hinc eſt ꝙ de ipa ſemper magnifice lo-
quebatur. ꝙ nō feciſſet niſi virginitatē dili-
geret. inquit enim Hieronymꝰ ad filiā mau
ritij: de cōmendatione virginitatis. Luxu-
rioſo verbum caſtitatis offenſio eſt: quorum
venter deus: cultũ nolunt amare ieiunij. Et
Criſoſtomus ait. Cum audis aliquē de deo
loquentem. Intellige ꝙ cor illius amore dei

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf